

Studenti nejsou žádní “nafrňenci”

Rozhovor s Halkou Třešňákovou

Proč se váš seminář jmenuje Zastavení v pohybu?

Seminář jsem pojmenovala Zastavení v pohybu, protože moje anotace byla dost obsáhlá a delší. Hledala jsem název, který by to propojoval.

Využíváte v běžném životě to, co jste se naučila při práci s tělem?

To asi dělá každý člověk, že používá jen věci, na které fyzicky i verbálně má - třeba i při nákupu potravin. Ale naučila jsem se v běžném životě porušovat stereotyp. Například o chvíli déle podržet v ruce padesátikorunu, než si ji vezme paní pokladní v potravinách. O chvíli déle se koukat do jídelního lístku.... Obzvlášť poslední rok, tím, že jsem nebyla “vybitá” v divadle, tak si člověk začal tvořit maličké představy pro lidi, se kterými přicházel do styku.

Je pro Vás problém se v životě zastavit?

Myslím, že ano, měla bych se naučit zklidnit. Nikam nehnat. Jenom si tak užívat, co se v daném okamžiku děje.

Dají se zkušenosti s pohybem využít v televizním herectví?

Určitě. Nedávno jsem dělala choreografii k filmu, který bude mít v létě premiéru, jmenuje se Okupace. To mě hodně bavilo, práce pro kameru se musí jinak koncipovat, velkou roli hraje střih. Myslím ale, že to dopadlo dobře. Kdybych tvořila taneční představení, nebylo by to tak jednoduché. Člověk před kamerou musí v herectví i v pohybu “ubrat”.

Jak se tvoří choreografie k filmu? Šlo o tanec?

Ano, ve filmu byla situace, kdy herci tančí. Opravdu záleží na kameře - kameraman mi ukazoval, jak výsledek vypadá. Například jeden herec byl menší a v záběru se ztrácel, proto jsme ho dali doprostřed záběru, aby mohl být výš než ostatní. Ostatní pak trochu pokrčili kolena, aby se mu přizpůsobili.

Překvapili Vás něčím účastníci semináře?

Obsah semináře jsem v průběhu studentům přizpůsobila. Měla jsem v plánu vést seminář trošičku jinak, ale pak jsem pochopila, že je dobré prokládat seminář hravějšími momenty. Tyto momenty také souvisí s tématem semináře, ale nejsou tolik vážné. Všimla jsem si, že to pomáhá scelovat a zároveň uvolnit atmosféru v kolektivu. Díky tomu se pak můžeme zabývat “serióznějšími” cvičeními. Překvapila mne jedna studentka, která

měla ze začátku při práci spoustu legračních “zlovyků”, ale pak jsem ji viděla v jednom představení a zjistila jsem, že v běžném životě tyto “zlovyky” nepoužívá. Také mne udivilo, jak jsou studenti vstřícní a ochotní pracovat - nejsou žádní “nafrňenci”.

Když jsem se u Vás v semináři byla podívat, zarazilo mě, jak moc soustředění a klidní studenti jsou.

První den jsme totiž hodně pracovali s tzv. “ničím”, s neutrálem. Myslím si, že to jim pomohlo v klidu a soustředěnosti, aniž by byli příliš roztěkaní. Také zařazení hravých cvičení tomu určitě prospělo.

Co přesně znamená “neutrál”?

Neutrál, čili pozice nula je důležitá nejen pro herce. Například když jde herec z jedné situace do druhé, tak nemusí “nést” předešlou informaci, nemusí se připravovat na to, co přijde. Sama to používám při představení, když se náhodou dostanu do momentu, kdy nevím, vrátím se do “neutrálu” a poté můžu “někam skončit”, aniž bych byla zatížena předešlou situací.

VrZ

Convivium, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř: Hra o duši

Člověk sám neobstojí

Rozhovor se souborem Convivium

Není to poprvé, co pracujete s pohádkovým textem. Proč jste se vydali právě cestou pohádek?

Kája: Všichni jsme se schodli na tom, že v pohádkách je vlastně vše, co člověk potřebuje a z čeho potom podvědomě celý život čerpá.

Jarka: Já jim je tak trochu promyšleně podsouvám.

Jak moc jste si původní text upravovali? Kde končí Grimmové a začínáte vy?

Jenda: Některé situace se nám nehodily, nebo nešly přesně převést na jeviště, tak jsme je museli pozměnit. Aby se nám hodily k našemu sdělení.

Jarka: Důležité bylo téma. A pak bylo třeba vymyslet, jak to převést na jeviště. Rozhodli jsme se využít hry osudu – o tom to Grimmové vůbec nemají. A pak jsme z původního příběhu tahali, co nám k tomu- to sdělení slouží.

Postavy vypálené z hlíny pro mě moc hezky fungovaly. Uvažovali jste při inscenování i o jiných materiálech a proč jste se nakonec rozhodli zrovna pro hlínu?

Jarka: Debatovali jsme o tom od začátku školního roku, první diskuze byly ještě z očí do očí. Pak jsme se bohužel museli přesunout do onlinu, takže jsme nemohli zkoušet materiál. Ale hodně jsme si to představovali. Nakonec jsme došli k živlům – voda, oheň, země, vzduch. Původně jsem dokonce chtěla, aby Terka hrála na flétnu, ne na housle. Nakonec jsme to zahodili, protože jsme netušili, jak z hlíny udělat panáky. Pak jsme zkoušeli všechny jiné přírodní materiály a nakonec se znovu vrátili k hlíně, protože prach si a v prach se obrátíš. Navíc tam byla ta křehkost, o které jsme mluvili na diskuzi.

Kája: Původně jsme chtěli loutky vytvářet až přímo na jevišti, pracovat s živou hlínou.

V představení máte spoustu věcí na práci – rekvizity, nástroje, herecký projev. Je to pro vás těžké?

Kája: Hlavně pro Jendu.

Jenda: Všechno je o zvyku a o zkouškách, ale v současné době zkoušet moc nejde.

Kolikátá to tedy dnes byla repríza? Jak moc máte představení zažité?

Jarka: Na krajské přehlídce byli jenom porotci a kameraman, který to točil. To bylo na konci května a byla to čerstvě dodělaná inscenace. Dokonce jsme museli představení v půlce přerušit, protože se utrhl kabel od kytary. Tenkrát se o žádných detailech a charakterech nedalo vůbec mluvit. Dnes jsme vlastně poprvé hráli před publikem. Proto jsem na diskuzi moc děkovala za názory, protože jsme je doteď neslyšeli.

Zkusme si nyní popovídat o tématu. Jaký pocit nebo poznání byste chtěli, aby si divák odnesl z vašeho představení?

Jarka: Po prvním čtení pro nás bylo nejzásadnější téma rodičů a dětí – je rodič opravdu schopný udělat dítěti tak strašnou věc? Bylo to pro nás hodně o manipulaci a o silné hrdince, která i bez rukou řekne „já tady nebudu!“ V předloze je to velmi vyhraněný moment. Pak jsme se hodně bavili a hraně dobro/zlo a přišlo nám, že když je člověk takto vržen do světa, tak sám prostě neobstojí. Potřebuje víru v dobro. Proto nám z toho vylezla ta hra, hra o člověka a jeho duši.

ušák

Jak anděl a ďábel hráli v kostky s osudem

Recenze

ZUŠ F. A. Šporka v Jaroměři vidím jako jednu velkou alchymistickou laboratoř, kde to pod inspirativním dohledem Jarky Holasové bublá, vře, přetváří vodu ve víno či cokoli ve zlato nebo naopak. I když styl práce Zušky nese nezaměnitelné rysy, především v kombinaci práce živých herců s loutkami, vtipného a sugestivního využití zvukového a světelného plánu, v každé nové inscenaci se objeví něco překvapivého. Často je to experimentování s materiálem rozmanitého druhu, který se leckdy vzpírá (jako v tomto případě porcelánové či hliněné figurky), ale i ve využití přírodních materiálů (zde např. opravdová jablka visící na opravdové větvi). Scéna je jako obvykle v podstatě kapesní, takže se vejde i do velmi malého prostoru, ale na této malé ploše se odehrávají prostřednictvím kombinovaného herectví živých a neživých herců pozoruhodné časoprostorové skoky.

Příběh nazvaný HRA O DUŠI, kterou hraje soubor Convivium, je inspirován pohádkou bratří Grimmů Bezruká dívka, nicméně můžeme zde rozeznat i motivy a inspiraci z různých českých pohádek. K vyprávění postačí pouhé tři živé postavy: Anděl, Ďábel a Dívka. Ostatní postavy zastupují figurky, jimž protagonisté propůjčují hlasy. Příběh má své pomalé tempo, repetice některých úkonů (házení kostek Ďáblem a Andělem) dodávají příběhu až mystický ráz. Pohádky bratří Grimmů jsou kruté, a tak zde není šance, aby dívka, a později královské manželce, useknuté ruce narostly. Je ponechána jako křesťanská trpitelka (která však nese trpělivě a statečně svůj úděl), aby se se situací vyrovnala. A ona to opravdu - zázračně - dokáže. I když jí Ďábel neustále do cesty klade další a další překážky, ona má jistotu přítomnosti Anděla. Co však Anděl zmůže, když osud při házení kostek určí, že právě teď vyhrává zlo? I když příběh končí dočasným vítězstvím dobra, poslední záblesk diváky ujistí v tom, že hra osudu rozhodně nekončí a Ďábel se nevzdává...

Kromě zajímavě zpracovaného pohádkového příběhu s až filozofickým přesahem je třeba ocenit technickou vychytávku v podobě více než půlmetrového mlýnského

kola, které se točí, když je na něj shora nalévána voda, ale také promyšlená souhra s loutkami (při zbavení dívky rukou se dostáváme do tří levelů - nejprve jsou jí odebrány housle, poté figurce ulámány ruce a nakonec je rukou symbolicky zbavena i herečka). Osobně jsem ocenila také citlivou práci s hudebním materiálem, ten neustálý souboj dívčiných andělských houslí a ďábelské agresivně zlověstné elektrické kytary. And last, but not the least, je tu perfektní práce se slovem, schopnost zhustit příběh do minima slov, vybraných tak, že porozumí každý.

Jana Soprová

Vytrženo z diskuse

Představení pracovalo s loutkářskými postupy a minimem slov. Jak jste to vnímali? Oceňuji formu. Pohádka se vypráví, je založená na textu - zpracovat ji s minimem slov pro mě bylo zajímavé a fungovalo to. Paradoxně ty nejpomalejší momenty pro mě byly nejsilnější, byl to rituál a klidně bych je ještě prodloužil. Některé symboly byly využívány příliš často a nepřinášely zvrát - ubíralo jim to na kráse. Líbilo se mi, jak jste dokázali udržet atmosféru. Já bych ale při té délce potřebovala uvolnění, mohla jsem se nadechnout až po představení. Oceňuji práci se světlem. Nevnímala jsem to jako vítězství dobra, ale jako polemiku o osudu. Hudební bitva. Nechápu, proč se dobro postaví na odpor právě v tu danou chvíli. Chyběla mi motivace ďábla - proč chtěl zrovna ji?

Viktorie Čermáková Pro mě to byl obřad. Představení vychází z pohádky a pracuje s kvalitou času obřadním způsobem. Proto nehledám a nepotřebuji důvody a motivace postav - jsou věci, které prostě nejdou vysvětlit, osud je často nespravedlivý. Proto jsou pohádky, jsou rituály a obřad. Aby hojily zoufalé otázky které život klade. Aby připomínaly, že na to nejsme sami, před námi i po nás budou lidé, kteří byli a budou zoufalí z toho, že konají dobro a nepřichází odměna, přesto jsou stále trpěliví a konají dobro. Já si nemůžu být jistá, že se mi dobro vyplatí, ale stejně dál věřím a čekám, že třeba jednou přijde odměna. Všechno na jevišti je značení cesty, která by měla vést k myšlence, překvapení - tady se to souboru podle mě daří. Materiál kladl spíše překážky, ale zvláštním způsobem upozorňoval diváka na lidskou křehkost. V křehkosti a opatrnosti nám soubor ukazoval rituál o záchraně lidské duše. Použili jen ta slova, která byla potřeba, jediný neústrojný prvek pro mě byl chechot ďábla, to bylo jediné klíče.

Jiřina Lhotská Předloha není krátká, má spoustu slov a situací. Vy krásně pracujete s minimalismem, posunuli jste téma - Bezruká dívka/Hra o duši - zobecnili jste ho na boj dobra se zlem. Volili jste pomalý rytmus a práci s časem, která mě fascinovala. Vnímala jsem se jako součást obřadu. Pracovali jste s metaforou, obrazy - bylo to křehké, ale neuvěřitelně sdělné. Vždy jsme věděli, kde jsme a kam se situace bude ubírat. Příběh byl dosloven zvuky, světlem, nástroji. Hraní bez ruku bylo výborné, vytvářelo další snové situace - výborně fungoval kostým. Vše hovořilo vašim metaforickým jazykem. Oceňuji vaše herectví, zvláště obou děvčat. Každý pohyb a pohled byl čistý a přesný.

Jana Soprová Mám velice ráda tuto alchymistickou laboratoř z Jaroměře. Každé jejich představení nějak definuje novou podobu divadla. Vždy mě zajímá, na co nového přijdou, jaký nový přístroj dají do pohybu, jak budou působit na naše smysly... Kromě různorodých prostředků se vždy setkám s unikátním tématem ze zdrojů, kde bych ho nečekala. Už podruhé jste mě překvapili novým Erbenovým textem, který byl navíc povýšen interprety do nové roviny. Představení je svým způsobem aktuální.

Štěpán Pácl Festivalová nabídka se moc hezky poskládala. Zatímco Soví zpěv měl ostrý apel na naši představivost, byli jsme tlačeni do židlí, dneska jsme zažili něco opačného. Bylo před námi prázdno, do kterého jsme byli pozváni a museli jsme za vámi vykročit. Je skvělé, že tu byla obě představení, obě řešení, která jsou obě velice riskantní a cenná. Podařilo se vám čas zhmotnit. Pracovali jste s obyčejnými věcmi - tím jste nastavili obyčejnost plynutí času, ve které se odehrávají tragédie, které může člověk i přehlédnout. Vnímám až záměrnou nemotornost - s loutkami se vlastně nedá moc hrát - odpovídá to křehkosti našeho těla a duše. Hmotu času i nemohoucnost dcery vnímáme fyzicky. Téma odvahy, dcera vydržela, udržela si víru. To vše jsem si mohl sám prožít. Odvaha ve formě i tématu.

Soubor Jste první diváci, kteří představení viděli. Je pro nás cenné, že jste všechno našli a přečetli. Výtka na závěr Ve vaší čistotě a křehkosti by se to podle mě obešlo bez černých zástěn. Připadalo mi, že je nepoměrně dlouho litá voda na kolo, nemusel být druhý džbán. Na druhou stranu mě to upozorňovalo na trpělivost.

ušák

V.E.M. 3 rohlíky, ZUŠ B. Smetany Karviná: VIR TRIO

Nejdříve jsme dostaly noty

Rozhovor se souborem V.E.M. 3 rohlíky

Tento soubor je trochu jako trojhlavá saň. Odpovědi členek se totiž tak doplňují, až to vypadá, že odpovídají tři různé hlavy s jedním tělem.

Proč jste se rozhodly pouze pro pětiminutové představení?

Máme raději krátké formy, protože do nich vložíme co nejvíce věcí.

Co vás k představení inspirovalo?

Koronavirus. Pandemie.

Jak probíhala tvorba představení?

Nejdříve jsme dostaly noty - Kvartet pro papírové sáčky. Rytmus už pak v představení zůstal. Potom jsme si připravily různé verze a kombinace situací, od kanceláře jsme se dostaly k pandemii.

Jak dlouho vám trvala tvorba představení?

Začaly jsme v únoru.

Co pro vás bylo hlavním tématem?

Přemýšlely jsme nad tím, ale nepřišly jsme na to. Témat je tam opravdu hodně. Podle nás jsou všechna důležitá a doplňují se navzájem.

Bylo pro vás těžké nacvičit představení rytmicky?

Známe se hodně dlouho, takže jsme dost slazené. Nedělá nám problém celé představení předělat a hned druhý den ho hrát.

Není moc obvyklé, aby měl soubor jen tři členky, jak se to stalo?

Vedoucí souboru: Holky ke mně chodily všechny tři na přednes v ZUŠ a jednou přišly s nápadem, že by rády tvořily společně. Před třemi lety jsme začaly hororovými příběhy Pavla Šruta.

Jsou nějaké výhody nebo nevýhody takto malého souboru?

Má to jenom výhody: Známe se dlouho. Je nás málo a tak se dokážeme brzy sladit. Není pro nás problém se rychle sejít, tím pádem i tempo práce je pak svižnější.

VrZ

Co-co-covidová groteska

Recenze

Vir z Wu-chanu pronikl i na přehlídku Mladé scény. Nicméně, vetřel se velmi sympatickou formou, délkou, obsahem i humorem. Nezpůsobil tedy žádné škody, ale naopak potěšil.

Trojlistek (přesněji 3 herečky + 1 režisérka) pod názvem V.E.M. 3 rohlíky ze ZUŠ Bedřicha Smetany z Karviné se rozhodly nahlédnout na téma, které kolem nás už drahnou dobu krouží, a kromě rozmanitých katastrof přináší také humorně absurdní situace v českém, ale světovém měřítku, po svém. Pod názvem VIR TRIO se skryla sympatická pětiminutovka, kterou můžeme nazvat rozpracovaným gagem, skečem či groteskou.

Trojice žen nepotřebuje ke své produkci více než tři židle (+ ne zcela nezbytný stojan s nástěnkou, z níž se dozvídáme o tom, že i za této kritické situace pokračuje podniková soutěž o 50 tisíc Kč, a to je panečku nějaká motivace). Stejnou informaci se pak dozvídají ti, kdo pořádně na tabuli nevidí, z neviditelného tlampače. A to už nastupuje půvabná trojice žen v rouškách tvořící půvabný a odhodlaný pracovní tým, bušící do klávesnic v sehraném rytmu připomínající zvukové eskapády skupiny STOMP. Zápletka skeče je ovšem jednoduchá - jedna z žen najednou začne kašlat a po „vytření“ je označena jako pozitivní. Co dělat? Aby tým nemusel do karantény a nepřišel tak o odměnu, rozhodne se pro likvidaci vadné kolegyně. Prozatím tedy vyřešeno. Ale co dělat, když se podezřele rozkašle i další... ?

Drobná hříčka z dnešní situace v kancelářích vytěžila humorný moment a navlékla na něj kabaretní kabát. A tak se můžeme těšit nejen z vizuální elegance protagonistek, ale i jejich sehrané kancelářské zvukovo-taneční choreografie. Počítačové klávesnice jsou nečekaným, a o to vtipnějším nástrojem, který má variabilní využití. V dalším bodě - likvidace kolegyně - totiž poslouží jako gangsterské pušky.

Svižný slap-stick, v němž můžeme objevovat prvky inspirace z rozmanitých hollywoodských žánrů: vedle zmíněné gangsterky i vaudeville, swingové variace či

němou grotesku (vše se - i díky rouškám - odehrává pouze pantomimicky). Je to zkrátka přesně načasovaný, délkou nepřetažený, a výrazem nepřehnaný zdařilý skeč, z něhož je cítit společná radost, dobrá energie a možnost využít jej nejen na jevišti jak samostatně, tak třeba v rámci kabaretního představení.

Jana Soprová

Vytrženo z diskuse

Viděli jsme velmi kratičký tvar. Jak na vás působil a jak jste si ho pojmenovali? Krátký vtipný skeč, který se mi moc líbil. Aktuální, líbily se mi využití prostředky. Sympatická krátkost, stačila k popsání problému. Líbila se mi rytmizace - dobře secvičená, nic nevypadávalo, představení mělo spád. Svěží připomenutí, že v jednoduchosti je krása. Funkční, vtipné představení, které diváky celou dobu baví. Na to, jak se covidová situace dlouho táhla, tak je skvělé, že se dá shrnout v pěti minutách.

Jiřina Lhotská Půvabná rytmičná etuda/hudební skladba s příběhem. Měly jste roušky, takže vám fungovaly jenom oči a fungovaly úžasné. Ženský nadhled a šarm. Pustíte metronom a nastavíte rytmus. Pak nastane konflikt a změní se situace i rytmus. Přesné představení i přesná pointa. Možná by bylo lepší přijít jenom se židlemi, bez panelu a hlášení.

Jana Soprová Objevilo se zpracování covidové situace a potěšilo mě. Byl to doušek čisté vody. Pojmenovala jsem si to jako rozpracovaný gag nebo televizní klip. V krátkém čase se řeklo všechno. Vytvořily jste univerzální aktuální koncept, který je možný využít samostatně i v rámci většího celku a můžete si být jisty, že potěší. Perfektní zpracování. Krátké, přesto se dají číst odkazy k filmovým žánrům, například westernu.

Viktorie Čermáková S dobou, která byla pro mnoho z nás bolestná bojujete s nadhledem a šarmem, za to děkuji. Je fajn, když je na jevišti krása.

Štěpán Pácl Komédie reaguje na to, co člověka bolí a není jinak vyslovitelné. Nebylo to o pandemii, ale o nějaké závažné situaci, která vede k absurditě. Vrátily jste se k člověku, k tomu jaký je. Vystihli jste to na dostatečné ploše a dobrými prostředky. Okouzlení gagem často vede k pitvoření, vy jste to však udržely na velice příjemné rovině. Mělo to hezkou pointu.

Lenka Huláková Jediné představení, které Oskar vydržel celé.

Soubor Formu jsme pojmenovaly jako pantomimický skeč.

S jakou ambicí to vzniklo? Spontánně to vyšlo z našeho setkávání. Představení vychází z Kvartetu pro papírové sáčky Larryho Spivacka a našich improvizací. Chtěly jsme, aby to bylo aktuální. Nakonec se objevila kancelář a klávesnice a u toho jsme už zůstaly.

ušák

Studio Divadla Dagmar, Karlovy Vary: Vyhnání z ráje už proběhlo

Takovou tvůrčí práci jsem nikdy nezažila

Rozhovor s Andreou Kiralyi

Je to příběh o cestě holky z Afriky do Ameriky. Máš za sebou nějakou obdobnou cestu?

Právě že vůbec nemám tuhle zkušenost. Na Přemostění (ze kterého inscenace postoupila na MS, pozn.red.) spoustu lidí říkalo, že hezky vyprávím svůj příběh. Ale není to můj příběh ani zdaleka. Na diskusích jsem se furt nadechovala a chtěla říct: „Ale já jsem si to neprožila.“ Nikdy jsem se nešetkala třeba s výsměchem ve škole, jak o tom mluvím v představení. Byli šikanátoři, kteří šikanovali všechny a bylo jedno, jestli je člověk bílý nebo zelený, takže to neberu jako útok na mou osobu. Jsem v Čechách narozená a žiju tu celý život. Trošku nudný. Ale možná, že ještě že tak.

Ale téma kořenů a předků si nějak prožívá každý, i když vyrůstá pořád ve stejném prostředí.

Celá moje rodina je prostě bílá. Zkoumala jsem to, ten „černošský“ gen se u mě mohl dostat do dominantní pozice až po několika generacích. Bylo pro mě těžké pochopit, proč nevypadám jako moji rodiče. Mladší ségra má dlouhatánské vlasy, rovné jako špagáty. Je to vtipné, když jedeme na rodinnou dovču. Když mi kamarádi v dobrém říkají, že jsem „černá“, tak já si tak nepříjdu.

Co byl tedy startovní bod, od kterého jste se odrazily, když jste s Hanou Frankovou vybírali tuhle předlohu?

Jsem původně tanečnice, tančím teď ve studiu D3. Hana u nás na ZUŠ dělala divadelní seminář pro tanečnice. Říkala, že má v hlavě představení s dětským souborem z Varské pajdy o dětech v Africe. To byla první část knížky, podle které jsme to dělali - to co hraju já, je druhá část. Děti to hrály a my studenti jsme seděli mezi lidmi a měli jsme občas nějaké průpovídky. Takhle to mělo původně skončit, ale Hana si řekla, že druhou část udělá jen se mnou.

Hráli jste někdy ta dvě představení po sobě?

Asi jen jednou, pak přišel covid a děti mezitím vyrostly.

Jaká je práce s Hanou? Když jste byly při zkoušení jen dvě, jaká byla Hana parťačka?

Hrozně dobře se mi s ní pracovalo. Byla jsem nejdřív trochu vystrašená, protože Haně se říká cteta teror“. (smích) Pomáhala nám ještě učitelka tance Pavla Šemberová. Takovouhle tvůrčí práci jsem nikdy nezažila, bylo to jiné než v D3. Dostala jsem balíček kapesníků a „co s tím zvládneš udělat“. Hana mi vždycky pustila hudbu, já si tam tančila, pak mi říkala: „tohle fixuj“ a já samozřejmě jela úplně na jiných vlnách, takže jsem se pak těžko rozvzpomínala.

Co plánuješ dál? Jaký je to krok v tvé osobní umělecké cestě?

Určitě velký, protože bych si nikdy neřekla, že zvládnou stát takhle dlouho sama na jevišti. A ještě je to prej jako dobrý. (smích) Ale od října nastupuji na vysokou školu do Prahy, takže v D3 už nebudu, a s Hanou jsme o ničem dalším nemluvili. Takže nevím, Praha je velká... Ale ráda bych, až si navyknu na ten nový život.

Možná, že teprve přechod do Prahy bude tou cestou... A nastupuješ na HAMU?

Ne, jdu studovat politologii na teritoriální studia. (smích) Jsem tančící politoložka. Lidi si myslí, že tam jdu za trest, ale já se tam moc těším.

JaM

Sama v zemi, která patří bůhvíkomu

Recenze

Studio divadla Dagmar Karlovy Vary pro své inscenace často hledá - v nejlepší slova smyslu - angažovaná, aktuální politicko společenská témata. Ta však podává prostřednictvím osobních příběhů, které svědectví o době obohacují o hluboce lidské momenty, takže divák má možnost s hrdiny soucítit či se s jejich pocity ztotožnit. Pro inscenaci Vyhnání z ráje zvolila režisérka Hana Franková literární předlohu, román NoViolet Bulawayo. Chtělo by to nový jméno. „Ušila“ dobře padnoucí scénář k monodramatu pro jednu herečku-tanečnici. Celou tíhu sdělení tedy nese protagonistka Andrea Kiralyi. Ku pomoci jí jsou jen doprovodné zvuky americké muziky či autentických rozhlasových komentářů a pár scénických prvků, které jsou velmi účelně, a přitom symbolicky využívány. Hromada pomačkaných papírových kapesníků tedy nejen vhodně ilustruje epizodu popisující příhodu, kdy děti přijíždějící do Ameriky v odpovědích na otázky pouze pláčou a netuší, k čemu by jim měly sloužit nabídnuté kapesníky. Zároveň ovšem tyto bílé měkké kousky dokážou evokovat smetiště i zaměstnání mladé Afričanky v USA nebo nepříjemný studící sníh. Podobně vícevýznamově mohou být chápány jednotlivé části oděvu nebo různé šmuky, s nimiž protagonistku pojí vzpomínky na konkrétní místa či lidi.

Andrea Kiralyi se dokáže na scéně proměňovat v různé postavy, o nichž vypráví. Příběhem ale prochází především jako holčička, která je vhozena do nového prostředí, zcela nevybavena informacemi o tom, co ji tady může čekat. Její osud ilegála v New Yorku můžeme brát jako svědectví o konkrétním osudu (se všemi děsivými i úžasnými věcmi, které vnímá s dětsky naivním údivem), ale i jako obecnější pohled na outsiderství jakéhokoli typu, pocit nepatřičnosti a zároveň snahy uchovat si vlastní vnitřní svět, který v novém prostředí zůstává jedinou jistotou. Andrea dokáže svou hrdinkou žít, a přitom její příběh jaksi samozřejmě povýšit do divadelního tvaru, poutavého vyprávění, prokládaného tanečními variacemi. Toto vyprávění působí bezprostředně, stejně jako tanec - léčivý prvek, pomáhající najít jistotu ve vzpomínkách na rodnou zemi a její kulturu.

Po stránce technická herečka odvedla velmi pečlivou práci,

ci, jak v mluvním, tak pohybovém projevu. Její existence na scéně má sympatickou energii, která dokáže diváka vtáhnout do příběhu a nenechat ho vydechnout,

Jana Soprová

Vytrženo z diskuse

Jak vás představení oslovilo? Jde o problém uprchlíků?

Brali jste to, jako cizí problém nebo se vás to dotklo?

Bylo to úžasné představení, až že jsem takové na přehlídce nikdy neviděla. Neviděla jsem zpracované takové téma. Oceňuji pohybovou stránku představení. I hlas, artikulaci. Studuji v Americe - bylo to trefný, silný a krásný. Celou dobu udržela mou pozornost. Podařený.

Myslím, že to není problém Ameriky, ale týká se to i nás. Práce s materiálem a předmětem, která nebyla ilustrativní, ale promyšlená.

Jak jste vnímali, že to je jedna jediná herečka? Nescházeli vám další herci? Dobře, že je sama. Působí to jako její zpověď. Nejen herečka, ale i postava je sama. Tím víc na mě působilo, jak je ztracená. Nechtěla jsem, aby tam ještě někdo přišel. Přestože tam byla výrazná atmosféra samoty, jeviště na mě nepůsobilo prázdňě. Nezažila jsem, že by to někdo takhle utáhl.

Sama jsem si v hlavě narežirovala závěr, promiň. Přála bych si tam opravdový živel, výtrysk energie, opravdový africký rituál. X Já bych zase chtěla poděkovat, že tam nic takového nebylo.

Štěpán Pácl Děkuje Andreě a Hance. Monodrama spíše než divadlo jednoho herce. Jsem rád, že jsi tam sama, protože ta samota je skutečně tematizovaná. Pohyb vycházel z Andrey, nikoli z nějakých afrických reálií. Naskakují mi příběhy našich emigrantů - Alfréd Radok umřel na stesk... A to se nás může dotknout, aniž bychom něco jako emigraci museli prožít. Vyhnání z ráje známe všichni, i když jdeme jen do nové školy, do nové práce, na jinou přehlídku...

Přemýšlení o těle. Závěr jako vnitřní integrace. Nebyla vyslovená, ale zjevila se skrze pohyb.

Radost ze symbolického potenciálu materiálu (kapesníků), potenciál se naplní. Krásně mluvíš a jazyk je také téma příběhu. Dokážu si představit, že v anglických slovech víc pracuješ s jejich zvukem.

Jiřina Lhotská Sakra, co bych ještě od divadla chtěla víc?

Silné emoce, silný příběh a profesionalita v tom nejlepším slova smyslu. Zažila jsem si obecný příběh vykořeněného člověka. Jak je to těžké přesadit se do nového prostředí? Bylo to podané silně, emotivně, s vnitřním smutkem i dětským nadhledem. Spousta profesionálů by se muselo stydět, kdyby tě slyšeli mluvit. To je radost

z našeho jazyka. Je to velký čas pro člověka, stát tam půl hodiny. A když jsem si řekla, že už by to chtělo, aby se něco stalo, okamžitě se to vyplnilo - nová energie v každé nové situaci.

Jana Soprová Navázala bych na tu děckost - drobné detaily, kdy se u dospělého člověka objeví dětský údiv. Dotklo se mě to vnitřně, smyslově. Nejde jen o to, že člověk jde z jedné kultury do jiné, ale pocit outsiderství zažívá při každém přechodu do jiného prostředí. Je velice příjemné vnímat tohle představení ne přes konkrétní slova, ale přes vnitřní energii.

Viktorie Čermáková Připadalo mi to jako profesionální představení. Má vysokou kulturu projevu i inscenování. Bylo to cenné a nečekané v tom, že já jsem tam už před tím cítila velké fyzické dispozice. Konec byl cenný v tom, že promlouvá o odvaze integrování. Dozvěděla jsem se tak něco, co jsem nečekala.

Jiřina Lhotská Dovolím si zase osobní zkušenost. Pro mě je československé školství velké trauma. Často připomínám na seminářích s pedagogy citát J. A. Komenského: „Řekněte mi to, já to zapomenu, ukažte mi to, budu si to pamatovat, nechte mě to prožít, já si to osvojím.“ Já cítím svůj prožitek v prožitku, do kterého jsem byla touto inscenací vtažena.

JaM

Taneční a pohybové studio Magdaléna, Rychnov u Jablonce nad Nisou: Modlitba za svobodu

Slova jsou příliš konkrétní

Rozhovor se souborem Magdaléna

Proč se zabýváte pohybem, co vás na něm zajímá?

Kája: Pohybové divadlo nabízí mnohem víc možností než klasická činohra. Slova jsou příliš konkrétní. Když se vyjadřujeme pohybem, může divák nacházet věci, které ho zajímají a vykládat si je po svém. To je obrovská výhoda tance a pohybového divadla.

Matylda: Pohybem jdou vyjádřit mnohem niternější pocity než slovem, proto je pohyb výrazně osobnější.

Viki: Tanec je pro mě svobodnější než slovo. Můžete dělat, co chcete, a nejste vázáni na nic konkrétního. Je v něm více fantazie.

Zvolili jste si téma svobody. Je to téma pro vás teď palčivější než dříve?

Kája: O svobodě mluvíme často a je to pro nás důležité téma. Když tvoříme, vycházíme z toho, co cítíme, co nás v tu chvíli zajímá, co nás trápí. V posledním roce pro nás byla svoboda velkým tématem. Nechtěly jsme dělat nic prvoplánového, ale z hlediska svobody nás poslední rok hodně zasáhl.

Mluvila jsi o procesu tvorby. Mohly byste mi blíže popsat, jak vznikají vaše představení?

Viki: Hodně si povídáme, my jsme všechny dost ukecané. Na hodinách sedíme a řešíme nejrůznější problémy. Představení pak vzniká z těchto diskuzí, ze kterých naše vedoucí vytáhne hlavní myšlenku. Na tu se potom nabalují další věci.

Kája: Také jsme pracovaly s básněmi Otokara Březiny ze sbírky Stavitelé chrámů, která se hodně týká právě svobody. Pracujeme tak, že si o básni hodně povídáme, hledáme, co pro nás znamená. Každá z nás si z ní vytáhne, co je pro ni nejdůležitější, a na základě improvizací pak vytváříme pohybový materiál, ze kterého skládáme výslednou choreografii. Básně jsou prvotní inspirací pro pohyb, společně s hudbou a tématem.

Hrajete představení vždycky v kostele?

Kája: Představení jsme pojmenovali Modlitba za svobodu. Společně s hudbou a básněmi nám to vše pasovalo do kostela, vůbec jsme o tom nepřemýšlely. Ale zatím jsme to v kostele netančily, protože jsme neměly příležitost. Jsme rády, že se nám dnes podařilo dostat do tak nádherného kostela. Myslím, že prostor skvěle zafungoval. Pro nás to bylo silnější, než v divadle.

Viki: Ale může to fungovat v obou prostorech.

Vaše pohyby se často odlišovaly, bylo znát, že jsou mezi vámi rozdíly. Pracujete v představení s něčím, co by se dalo nazvat postavou, charakterem?

Kája: Každá vycházíme sama ze sebe, z toho, co je pro nás důležité, a to ztvárňujeme. Pro každou z nás je to něco jiného, což se určitě navenek projevuje. Rozdíly tedy vychází z nás samotných.

Viki: Každá z nás má jiný pohybový slovník, v tom se také odlišujeme od klasického divadla, kde všichni mluví svým způsobem stejně, používá stejná slova. Ale v pohybu je každý úplně jiný.

uškák

Recenze představení a Vytrženo z diskuse vychází až v příštím čísle.

Řekni o tom borcovi s kosou!

rozhovor se souborem Nabalkoně o inspirativním představení Morena

Jak dlouho jste představení tvořili?

Petr: Dva víkendy.

Míša: (v 7. měsíci těhotenství) Bez spánku, s hodně vínem.

Jakou roli hrály v představení tradice?

Petr: Nejvíce se promítaly v hudbě. Písničky jsme vybírali z východní i jihovýchodní Moravy, jedna je i ze Slovenska. Jsou to písničky, které jsou nám blízké a vyvolávají emoce. Tvorba příběhu se prolínala s písněmi. A Barča k některým písním skládala hudbu.

Barča: Výhoda lidových písniček je, že je každý zná a může s námi zpívat.

Jak představení vznikalo?

Barča: 1. a 3. část je autorská, vymyslel ji Vít Zborník (režisér), prostřední část je inspirována dramatem z 18. století od Maurice Maeterlincka – Nitro.

Veronika: Představení vzniklo hlavně kvůli tomu, že jsme chtěli zase být po dlouhé době spolu. Soubor se během „korony“ rozutekl po celé republice a Vít přišel s nápadem udělat Moranu.

Barča: Máme za sebou všichni těžké období, byl to náročný rok, téma smrti hrálo velkou roli v životech mnoha lidí.

Co je pro vás symbol smrti?

Barbora: (Morana v představení) Smrt je součástí života, neznamená jenom konec, ale také nový začátek.

Zuzana: Symbol něčeho, co zažije každý z nás.

Barča: Přišli jsme na to, že smrt je něco, co je pro nás všechny společné. Každý z nás měl ale jinou představu o tom, co přijde po životě. V tom jsme se zase neshodli vůbec.

Jak přizpůsobujete představení místu, kde hrajete?

Petr: Před představením se vydáme na průzkum města.

Veronika: Když jsme tu hráli minule, v kostele náhodou začalo zvonit. Bylo to tak působivé, že jsme si řekli, že na dnešek zvony znovu domluvíme.

Barbora: Řekni o tom borcovi s kosou!

Veronika: Minule tam byl náhodou i pán s kosou, toho jsme včera také znovu domluvili.

Jaký je pro vás rozdíl mezi hraním na jevišti a hraním v průvodu? Co je na hraní v průvodu obtížnější?

Petr: Nejhorší je jít do schodů, při tom hrát, zpívat a tvářit se, že vám nic není. Ale od toho máme slivovičku.

Radim: (astmatik, *1976) Nejhorší je dýchání.

Veronika: Ruchy města – občas projede auto, občas křičí děti, ale snažíme se tomu přizpůsobit.

Barbora: Přímé sluníčko nám hraní také někdy komplikuje.

Barbora: Pro mě je těžké vnímat diváky v prostoru a přizpůsobovat se jim. I když to máme nacvičené, musíme dávat pozor, abychom divákům neutekli, nebyli k nim zády.

Anička: Nejtěžší je si uvědomit, že tam nejsme jen jako soubor, ale že jsme součástí celého davu.

Martin: Každý prostor má jinou energii a sílu, někdy na mě dolehnou během představení emoce, jindy zase ne. Občas je náročné po smutné scéně začít zpívat veselé písničky.

Pijete slivovici zároveň s diváky, nebo jste během představení střízliví?

Barča: Tzzzřkkkkrrrooo je tajemzvvžžžství.

VrZ

Redakce dělá humor

Jelínek je smutný

Mrázek je veselý

Glosář osamění

Vítek je tu poprvý. Jako fakt. Poprvý.

Jaroměř dělá rozhovory pouze na baru.

Ti, kteří měli odjet, nepřišli.

Jan: Nepůjdu na představení, budu radši psát.

Vít: Těch pět minut tě fakt zachrání

Vítek nezná Magdalénu. Je tu poprvý.

Jan: Zakazuju otázku: Jak se vám hrálo?

Jakub (souboru po představení): Jak se teď cítíte?

Vítek řekl Magdaleně do očí, že tomu nerozuměl. Je tu naposled.

Redakce konečně v plném počtu. Deset minut před odjezdem Jelínka a Zárubové.

Kdo páchá Mladou na Malý?

Honza Mrázek, Veronika Zárubová, Lenka Huláková, Jakub Jelínek, Vítek Marušák, Vít Zborník, Jakub Hulák, David Slížek a další.

Neprocházej jazikowou koregtúrou...